

بازی برد برد برای تلویزیون

عاطفه جعفری

خبرنگار گروه فرهنگ

مناظره‌ها یکی از بهترین راه‌های شکل‌گیری قضاوت عمومی درباره یک موضوع پربحث است؛ موضوعی که در فضای اجتماعی بر سر آن اختلاف نظر است یا طیفی از دیدگاه‌های گوناگون در موردش وجود دارد و گفت‌وگوی درباره آن می‌تواند ابهامات را برطرف کند. برای همین است که مناظره‌های انتخاباتی اهمیت می‌یابند و برای اینکه تبدیل به برنامه مطلوب شوند باید تمام اجزای آن واجد ویژگی‌های دقیق هنری و رسانه‌ای باشند. یکی از اجزای اصلی مناظره مجری و شش‌په‌ایه اجرای آن است. تقلیل جایگاه مجری مناظره در حد وقت‌نگه‌داری

مدیر میکروفن از کیفیت گفت‌وگو و مناظره کم خواهد کرد. یکی از برنامه‌های ویژه این روزهای صداوسیما برگزاری مناظره بین دو کاندیدای راه‌یافته به دور دوم انتخابات ریاست‌جمهوری است. سعید جلیلی و مسعود پزشکیان در قالب دو مناظره به سوالات مهدی خسروی، مجری این برنامه پاسخ خواهند داد. مناظره‌ها در دور اول انتخابات ریاست‌جمهوری به‌گونه‌ای طراحی شده بودند که کارکرد ویژه مجری عملاً از بین رفته بود اما اجرای خسروی در برخی از نکات مناظره اخیر توانست قفل گفت‌وگوها را بشکند. ورود حساب‌شده خسروی در جریان مناظره باعث شد که ابهامات ذهنی مخاطبان در خصوص نظرات کاندیداها برطرف شود و مسیر گفت‌وگو را به سمت پاسخ‌های واضح هدایت کند.

مجری مناظره چگونه باید باشد؟

وقتی از مناظره انتخاباتی آن هم انتخابات ریاست‌جمهوری صحبت می‌کنیم اجرای آن را باید متفاوت با یک تاک‌شوی سرگرم‌کننده بدانیم. برای مناظره‌های انتخاباتی وجود مجری حرفه‌ای، مقتدر، باصلابت، هوشمند و دقیق بسیار لازم است چون همین ویژگی‌ها می‌تواند مناظره را به یک گفت‌وگو و دیالوگ پویا، بانشاط و تاثیرگذار تبدیل کند. مناظره آن هم مناظره در سطح انتخابات ریاست‌جمهوری صرفاً گفت‌وگوی متعارف تلویزیونی نیست و قرار است به مردم کمک کند تا بر مبنای آن و با استناد و ارجاع به سخنان نامزدها در این برنامه برای سرنوشت خودشان تصمیم‌گیری کنند. هدف مناظره انتقال آگاهی است و همین باعث مهم شدن این مدل گفت‌وگو می‌شود.

یکی دیگر از نکاتی که مجری در مناظره‌ها باید به آن توجه کند سولاتی است که می‌پرسد، اینکه فرمت سوالات چگونه باشند تا بتواند سراغ نقاط مغفول مانده برود و مخاطبان را به جواب برساند. ریتم مناظره بنا به اندازه مباحث گاهی باید کند باشد و گاهی تند. به غیر از دو نفری که در آن حضور دارند، مجری هم نقش بسیاری می‌تواند ایفا کند، وقتی می‌بیند مناظره کند یا تند می‌شود باید راه‌حلی داشته باشد که این مسیر درست پیش برود و به کلی‌گویی یا دعواهای شخصی نرسد.

یک خلبان وقتی هواپیما را از زمین بلند می‌کند، غیر از آسمان آبی چیزی نمی‌بیند و برح مراقبت او را به درستی هدایت می‌کند، اما در کارش دخالت نمی‌کند. مجری مناظره هم همین شرایط را دارد، او درست وسط بحث است و به همه چیز تسلط دارد بنابراین خودش باید تصمیم بگیرد که در لحظه چه کار کند و اگر قرار باشد مدام از بیرون به او گفته شود چه کاری انجام بده یا چه چیزی بگو، نمی‌تواند روی موضوع مورد بحث تمرکز کند. مجری مناظره باید شناخت درستی نسبت به دو طرف مناظره داشته باشد. سواد، سلاقی، تجارب و روحیات دو طرف را بشناسد و از همه مهم‌تر اینکه در اجرای مناظره دستش باز باشد.

برخی معتقدند حتی چهره مجری، واکنش و اکت‌های او هم در مناظره تاثیرگذار است. این مورد هم به این برمی‌گردد که مجری مناظره باید درک درستی از فضایی که در آن هست داشته باشد، اینکه بداند کجا باید لیخنه بزند، اخم کند یا کجا به بحث ورود کند یا مسیر بحث را عوض کند. اگر بخواهیم مثالی بزنیم شاید مصداق درستش مقایسه مجری مناظره با داور بازی فوتبال یا کشتی است. داور در این بازی‌ها اجازه می‌دهد که بازیکنان کارشان را بکنند، درگیر شوند و روال عادی

رقابت را دنبال کنند، اما مرزهایی هم وجود دارد که به محض خروج از آن مرزها ورود می‌کند، کنترل می‌کند، توقف می‌دهد یا مسیر رقابت را به مسیر اصلی بازمی‌گرداند. مجری مناظره باید دقیقاً همین کار را انجام دهد تا مناظره درستی شکل بگیرد. زبان بدن او مهم است، حفظ تماس چشمی مناسب، تکان دادن سر و استفاده از حالات چهره برای نشان دادن درگیری او در مناظره بسیار کمک‌کننده خواهد بود تا بحث‌ها درست هدایت شود.

بحث مهارت‌های ارتباطی که در پاراگراف بالا به آن اشاره کردیم، موارد دیگری هم دارد. گوش دادن فعال به مواردی که در مناظره گفته می‌شود یکی دیگر از ویژگی‌های مجری در ساختار مهارت ارتباطی است چون نشان می‌دهد که او این مناظره را جدی گرفته است. سوال‌هایی که پرسیده می‌شود علاوه بر مواردی که گفتیم باید واضح و مختصر هم باشد، پرسیدن سولاتی که به راحتی قابل درک هستند و مستقیماً به اصل مطلب می‌رسند مردم را دچار سردرگمی نمی‌کند. یکی دیگر از ویژگی‌هایی که مجری در مصاحبه یا مناظره باید داشته باشد انعطاف‌پذیری و تطبیق‌پذیری است؛ اینکه مصاحبه‌کننده و مجری برنامه توانایی فکر کردن و سازگاری با پاسخ‌های غیرمنتظره را

داشته باشد. بتواند مکالمه را تغییر دهد یا اینکه وقتی مکالمه به سمت و سوی غیر از جایی که برایش در نظر گرفته‌اند می‌رود آن را تغییر دهد. مدیریت موقعیت‌های دشوار در مناظره یا مصاحبه یکی دیگر از مواردی است که باید رعایت شود و مجری در جریان مناظره باید با ظرافت و تجربه خود برخورد‌ها یا لحظات ناخوشایند حین مناظره را مدیریت و در تمام این موارد حرفه‌ای بودن خودش را حفظ کند. رعایت صداقت از جمله مواردی است که مجری در شیوه اجرا و طراحی سولات باید به آن توجه کند. مخاطبان وسیعی در حال تماشای مناظره یا مصاحبه هستند و عدم رعایت انصاف و صداقت مجری به کلیت برنامه و حتی اعتبار آن رسانه ضربه می‌زند. ارتباط با مخاطبان و احترام به آنها یکی دیگر از مواردی است که باید مورد توجه مجری قرار گیرد و همین موضوع می‌تواند ایجاد اعتماد کند. داشتن سواد آکادمیک و تجربه مصاحبه‌های متعدد و اجرایی برنامه‌های مختلف از دیگر ویژگی‌های مجری یک مناظره است. این موارد در طول زمان و سالیان می‌تواند از یک فرد، یک مجری قابل بسازد. مجری مناظره باید آنقدر مصاحبه با افراد مختلف در کارنامه‌اش داشته باشد که در لحظات حساس بتواند تصمیم درست بگیرد.

دیوید فراست را همه با مصاحبه‌ای که با ریچارد نیکسون بعد از استعفاش از ریاست‌جمهوری آمریکا داشت، می‌شناسند، پس از این گفت‌وگوها، فراست بیشتر فعالیت خود را معطوف به روزنامه‌نگاری سیاسی و گفت‌وگو با سیاستمداران کرد. یکی از ویژگی‌های او این بود که در تحقیقاتش پشتکار و صبر داشت و سعی نمی‌کرد هیجان‌زده رفتار کند. مثلاً در همان مصاحبه با نیکسون چون بخش مهمی از گفت‌وگویش به ماجرای واترگیت برمی‌گشت، توانست با صبوری که داشت اطلاعات مهمی را از طریق سولات حساب‌شده به مخاطبان منتقل کند.

شکل می‌گیرد و گفت‌وگوها گرم می‌شوند. باربارا والترز نخستین زنی بود که مجری خبر شامگاهی شد. گفت‌وگویی که او با محمد رضا پهلوی داشت و درخصوص توانایی‌های فرح پهلوی از او سوال کرده بود تا سال‌ها محل حاشیه بود. او برای آماده‌سازی گفت‌وگوهای عمیق خود تحقیقات بسیاری داشت. یک ویژگی او سولات غیرمنتظره‌ای بود که از افراد می‌پرسید و موقعیتی که در گفت‌وگو شکل می‌گرفت، جذابیت و گیرایی برنامه را بیشتر می‌کرد. البته طراحی این سولات بر مبنای تحقیقاتی بود که قبل از مصاحبه‌هایش انجام می‌داد.

انجام می‌داد گفته بود: «من به کسی حمله نمی‌کنم؛ این روش من نیست. من برای خودم راه و روش ویژه‌ای دارم و مثلاً به جای که این مثل همه مردم از این هنرپیشه بپرسم که پروژه بعدی یا فیلم بعدی شما چیست، می‌پرسم بعد از این چه کار می‌کنی؟» اپرا وینفری را اغلب به عنوان «ملکه رسانه‌ها» می‌شناسند. برنامه گفت‌وگو محور او «نمایش اپرا وینفری» شهرت بسیاری دارد. وینفری توانایی ویژه‌ای در به‌کارگیری هوش عاطفی دارد و یکی از ویژگی‌های او در مصاحبه ایجاد همدلی با مصاحبه‌شونده است. به خاطر همین در جریان گفت‌وگوهایش با افرادی که مقابلش نشسته‌اند، حس امنیت

مصاحبه‌کنندگان مشهور در تلویزیون‌های دنیا تکنیک‌هایی ویژه‌ای برای اجرای مصاحبه دارند. در ادامه بخشی از ویژگی‌ها و تکنیک‌های مجریان مشهور را مرور می‌کنیم. لری کینگ مصاحبه‌های زیادی با سیاستمداران دارد. او به‌واسطه تجربه و توانایی‌های ذاتی که داشت سادگی و صراحت را جریان گفت‌وگو حفظ می‌کرد. این مجری با پرسیدن سولات سراسرت و بدون حاشیه پاسخ‌های صریحی کسب می‌کرد. لری کینگ در گفت‌وگوهایش اصول مشخصی داشت و میهمان‌هایش را براساس آن اصول انتخاب می‌کرد. خودش درباره این مدل مصاحبه‌ای که

مرور تکنیک‌هایی از چند مجری مشهور

نقاشی ۱۲ میلیاردی؛ گران‌ترین اثر بیستمین حراج تهران

بیستمین دوره حراج تهران با عنوان حراج «هنر مدرن و معاصر ایران» جمعه (۱۵ تیرماه) با اجرای حسین پاکدل قرار است در هتل پارسیان آزادی تهران برگزار شود. آثار ارائه‌شده در این دوره از حراج تهران روزهای چهارشنبه و پنجشنبه (۱۳ و ۱۴ تیرماه) از ساعت ۱۱ الی ۲۱ قابل بازدید خواهد بود. نام ابوالقاسم سعیدی، قاسم حاجی‌زاده، محمدعلی ترقی‌جاه، فریده لاشایی، صادق ادهم، نصرالله افجه‌ای، خسرو حسن‌زاده، محمود زنده‌رودی، فرهاد مشیری، سیراک ملکوئیان، کوروش شیشه‌گران و... در میان هنرمندان این دوره از حراج دیده می‌شود. اثر آیدین آغداشلو با عنوان «پایان یک دوران از مجموعه خاطرات انهدام»، فرهاد مشیری با عنوان «شماره‌های سیاه روی سفید» و اثری بدون عنوان از محمد احصانی به عنوان گران‌ترین آثار این دوره از حراج میان ۱۰ تا ۱۲ میلیارد تومان برآورد قیمت شدند. بهمن ماه سال گذشته، مراسم نوزدهمین دوره حراج تهران با مجموعه‌ای از آثار «کلاسیک و مدرن هنر ایران» در هتل پارسیان آزادی تهران برگزار شد. این مجموعه آثار در تاریخ ۴ و ۵ بهمن‌ماه به نمایش گذاشته شده بود که در نهایت با رقم فروش ۲۴۱ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان به کار خود پایان داد. در جریان این حراج اثر کلاسیک و مدرن معاصر به حراج گذاشته شد که گران‌ترین اثر شرکت داده‌شده به یکی از آثار سهراب سپهری تعلق داشت.

۲۰ فیلم فاخر در طول سال تولید می‌شوند

یکی از ویژگی‌های دولت سیزدهم در حوزه سینما، حمایت مالی ویژه دولت از تولید فیلم سینمایی بود. به همین منظور طراحی‌های ویژه‌ای در این زمینه داشتند و قوانینی که برای این مسیر در نظر گرفتند هم مبتنی بر این نگاه تنظیم شده بود. محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی در صدد هجدهمین جلسه شورای معاونان و مدیران سینمایی گفت: «تولید سالانه ۲۰ فیلم فاخر با موضوعات تاریخی، دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی اسلامی در قالب سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه گنجانده شده است.» او همچنین گفت: «سینما در دو ساله اخیر، به‌رغم همه تلاطم‌ها و ناهمراهی‌ها از سوی برخی، نسبت به تحقق برنامه‌هایی که طراحی کرده بودیم نه تنها عقب نیست، بلکه در حوزه‌های زیادی جهش داشته‌ایم.» خزاعی همچنین تأکید کرد: «وزارت فرهنگ مکلف است با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تا پایان برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه، ۲۳۰۰ ساعت پویانمایی تولید کند و وزارت امور اقتصادی و دارایی هم وظیفه دارد اقدامات قانونی لازم را برای حمایت گم‌رکی و ارائه تسهیلات جهت ورود تجهیزات و فناوری‌های سخت و نرم مربوط صنعت پویانمایی به عمل آورد.» او در بخش دیگری از این جلسه گفت: «معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری مکلف به حمایت از توسعه شرکت‌های بزرگ تولید پویانمایی با ارائه تسهیلات بلندمدت از طریق صندوق نوآوری و شکوفایی شده است و برای توسعه زیرساخت‌ها در این حوزه موظف است حداقل دو پارک علم و فناوری برای تولید پویانمایی ایجاد کند.»

بازیگرانی که از جم برگشتند

اواسط دهه ۹۰ بود که تعدادی از بازیگران و کارگردانان شاغل در فضای هنری ایران تصمیم گرفتند عطای کار در داخل کشور را به نقاشی بینخشند و برای امرار معاش به ترکیه و شبکه ماهواره‌ای جم کوچ کنند. آنها برای رفتن به این شبکه دلایل خود را داشتند اما مخرج مشترک تمام آنها نداشتن پیشنهاد کار در ایران و فراهم نبودن فرصت برابر برای کار بود. به‌رحال موجی به راه افتاد و بازیگران و تعدادی از عوامل پشت صحنه راهی ترکیه شدند تا با کار در آثار بد و ضعیف شبکه جم معاش خود را تضمین کنند. اما خوشبختانه در این سال‌ها تعدادی از این افراد به کشور بازگشته‌اند و فرصت فعالیت دوباره برایشان مهیا شده است. ۱. چکامه چمن ماه ۱۰ سال قبل جلای وطن کرد و به همکاری با شبکه جم پرداخت. او بازیگری بود که کارنامه نسبتاً قابل قبولی در ایران داشت و با مهاجرت از کشور تمام آن سابقه را از ذهن فرار مخاطب پاک کرد. او به‌تازگی پس از ۱۰ سال غیبت به ایران بازگشته ولی هنوز مشخص نیست که چه آینده‌ای انتظارش را می‌کشد. ۲. رابعه اسکویی بازیگر نام‌آشنای سینما و تلویزیون در ایران بود اما با از دست رفتن فرصت‌های شغلی و نجات از بیکاری چاره‌ای جز رفتن به ترکیه نداشت. او در زمستان ۱۳۹۴ به شبکه جم پیوست ولی مهاجرتش دوامی نداشت و او پس از گذشت دو سال در بهمن ۱۳۹۶ به ایران بازگشت. ۳. سعید ابراهیمی فخر بازیگر و کارگردانی بود که در دهه ۶۰ به‌واسطه

